

2.2.1. Civile agenter

Arbejdsgruppen om en styrket politiindsats over for rockerkriminalitet har blandt andet haft til opgave at komme med forslag til at forbedre politiets muligheder for at anvende meddelere og andre personer, som er parate til at samarbejde med politiet i opklaringen af alvorlig kriminalitet, samt at overveje behovet for ændringer af de gældende regler om agentvirksomhed, herunder forbudet mod civile agenter.

Det er fra politiets og anklagemyndighedens repræsentanter i arbejdsgruppen blevet oplyst, at det er af stor praktisk betydning at kunne anvende meddelere og andre civile personer, som er parate til at samarbejde med politiet i opklaringen af alvorlig kriminalitet. De gældende regler om agentvirksomhed udgør imidlertid i visse tilfælde en hindring for dette samarbejde. Dette skyldes, at anvendelsesområdet for agentvirksomhed i praksis er blevet fortolket bredt, og med det gældende forbud mod civile agenter medfører dette en tilsvarende begrænsning af mulighederne for at kunne anvende meddelere og andre civile personer i efterforskningen. En foranstaltning, som falder inden for anvendelsesområdet for agentvirksomhed, kan således kun lovligt udføres af polititjenestemænd efter retens godkendelse, der som hovedregel skal indhentes forudgående, og aldrig af civile personer efter aftale med politiet.

Der er efter arbejdsgruppens opfattelse behov for at ændre reglerne på en sådan måde, at det sikres, at politiagenten kan introduceres i det kriminelle miljø. I praksis er det ofte nødvendigt, at en sådan introduktion foregår via en civil person, der færdes i miljøet, og som kan formidle kontakten til bagmændene. Denne kontaktformidling kan indebære, at den civile person i begrænset omfang medvirker til den lovovertrædelse, der efterforskes, herunder bestiller en vareprøve. Sådanne handlinger vil i dag være i strid med forbudet mod civile agenter, jf. pkt. 2.1.3.

Arbejdsgruppen foreslår derfor, at der indføres en undtagelse til forbudet mod brug af civile agenter, således at visse underordnede handlinger, der i dag falder inden for begrebet agentvirksomhed, vil kunne foretages af civile personer som agenter.

Der er derimod enighed i arbejdsgruppen om, at der i hvert fald på nuværende tidspunkt ikke bør indføres en adgang til at benytte egentlige civile agenter. Anvendelsen af civile personer som egentlige agenter er forbundet med en række betænkeligheder, herunder navnlig at civile personer udsættes for en ikke ubetydelig personlig fare. Hertil kommer, at det i visse tilfælde kan være vanskeligt at føre kontrol med de pågældende.

Justitsministeriet kan tiltræde, at der af de af arbejdsgruppen anførte grunde bør være mulighed for at anvende civile personer til at foretage den nødvendige introduktion af politiagenten, hvilket indebærer, at den civile person skal kunne foretage visse tillidskabende handlinger, herunder bestille en vareprøve. Der er tale om indledende aktiviteter, som ligger langt fra kerneområdet for agentvirksomhed, men som på den anden side i praksis har vist sig at være af afgørende betydning for at kunne iværksætte en politiagentaktion.

Justitsministeriet foreslår på den baggrund en undtagelse til forbudet mod civile agenter. Det foreslås, at civile personer efter aftale med politiet kan yde bistand til at udføre eller fortsætte den lovovertrædelse, der efterforskes, når den bistand, der ydes, er yderst beskeden i forhold til lovovertrædelsen, jf. den foreslåede bestemmelse i § 754 b, stk. 2, 2. pkt.

Den bistand, som civile personer herved får mulighed for at udføre som agenter, vedrører den situation, hvor politiet tager initiativ til at foranledige, at nogen tilbydes bistand til at udføre eller fortsætte en lovovertrædelse (første led af agentbegrebet). Civile personer vil i denne situation efter forudgående aftale med politiet kunne yde bistand til; at bagmanden eller andre implicerede udfører eller fortsætter den lovovertrædelse, der efterforskes.

For at den civile persons bistand er omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 754 b, stk. 2, 2. pkt., er det en betingelse, at der er tale om en bistand, som objektivt set er strafbar i medfør af straffelovens medvirkensbegreb i § 23. Herudover kan handlingen være strafbar efter en selvstændig straffebestemmelse. Falder handlingen helt uden for det straffbare område, er bistanden ikke omfattet af agentreglerne. Falder handlingen derimod inden for det straffbare område, vil det være afgørende, om den overtrædelse, som bistanden indebærer, kan karakteriseres som yderst beskeden.

Det følger endvidere både af den foreslåede bestemmelse i § 754 b, stk. 2, 2. pkt., og af selve definitionen af agentvirksomhed i § 754 a, at der skal være identitet mellem den lovovertrædelse, der efterforskes, og den medvirkenshandling som den civile person foretager, for at forholdet er omfattet af agentreglerne. Bestilling af en vareprøve må i den forbindelse anses for at være medvirken til den større lovovertrædelse (f.eks. en narkotikaleverance), der efterforskes. Bistand med henblik på at opklare en allerede fuldbyrdet forbrydelse falder uden for agentreglerne.

Den aktivitet, som en civil person lovligt kan udføre (dvs. den lovovertrædelse, som bistanden indebærer) – når betingelserne for agentvirksomhed i øvrigt er